

ΕΚΘΕΣΗ-ΣΟΚ

Οι επτά πληγές της αγοράς

ΤΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ Η «ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟΣ» ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ, ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ, ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑ

Με επτά χρόνια και βαθιές ανοικτές πληγές για την αγορά, η Ελλάδα μοιάζει να είναι αθωράκιστη απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις και κρίσεις των «μοντέρνων καιρών» του 21ου αιώνα. Η δημογραφική γήρανση, η μείωση της δεξαμενής του ανθρωπίνου δυναμικού, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και η μη επαρκής περιφερειακή πολιτική, η αναποτελεσματική νομοθεσία, το αδύναμο παραγωγικό μοντέλο, η αντίσταση στην αλλαγή και η έλλειψη εμπιστοσύνης και διάλογου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο είναι μέσα στα βασικά προβλήματα που θέτουν τη χώρα σε δυσμενή θέση, δεδομένων των ραγδαίων διεθνών εξελίξεων και του όλο και πιο αυξανόμενου ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα συμπεράσματα αυτά προκύπτουν από το περιεχόμενο της νέας, εμπλουτισμένης σε στοιχεία «Λευκής Βίβλου» («white paper»), με τα συμπεράσματα μιας σημαντικής εκδήλωσης για την αγορά, την αγορά εργασίας και ευρύτερα για την ελληνική αγορά, η οποία, ωστόσο, πέρασε στα «ψιλά», σε αντίθεση με φιέστες για την «υπό... αναζήτηση ακόμη» «Ελλάδα 2.0». Την εκδήλωση διοργάνωσε στα τέλη Μαΐου το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας (CompeteGR) στην Αθηναϊκή Λέσχη, εξετάζοντας τα προβλήματα και τις

λύσεις οι οποίες πρέπει να προωθηθούν για την καθολική προσπάθεια δημιουργίας ενός θετικού, αλλά και σύγχρονα ανταγωνιστικού εργασιακού περιβάλλοντος στη χώρα, το οποίο να ενθαρρύνει την παραγωγικότητα, την προσωπική εξέλιξη, την ελκυστικότητα τόσο σε Ελληνες εργαζομένους που έχουν φύγει τα τελευταία χρόνια όσο και σε ξένους απασχολούμενους εργαζομένους αλλά και σε επενδυτές.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο εισαγωγικό του «white paper», «καθώς ο κόσμος μας αλλάζει, η δημιουργία ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, που ενισχύει την παραγωγικότητα και τη δημιουργικότητα, ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των εργαζομένων και απελευθερώνει το δυναμικό, τα ταλέντα και τις φιλοδοξίες τους, αποτελεί πλέον προτεραιότητα». «Η χώρα μας», συνεχίζει, «έρχεται συνεχώς αντιμέτωπη με αλληπάλληλες δοκιμασίες, προκλήσεις και κρίσεις. Η δημογραφική γήρανση, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, η αντίσταση στην αλλαγή και η έλλειψη εμπιστοσύνης και παραγωγικού διάλογου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο είναι κάποιες από αυτές που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, αφού επηρεάζουν σημαντικά διάφορους τομείς της οικονομίας. Η εργασία εισέρχεται σε μια νέα εποχή, τα δεδομένα διαρκώς διαφοροποιούνται και η ανάλυσή τους είναι αναγκαία για τη διατύπωση προτάσεων πολιτικής που θα προσδιορίζουν τον νέο ρόλο της».

▶ Ακόμα και σήμερα απουσιάζουν από τη χώρα κατάλληλα, σφαιρικά και σε βάθος στοιχεία, ικανά για τη σύνθεση αποτελεσματικών πολιτικών και παρεμβάσεων, με τις αποφάσεις να λαμβάνονται συχνά βάσει συγκεκριμένων πιέσεων, αντιλήψεων και ιδεολογιών, ενώ πολλές στερούνται ρεαλισμού, αντικειμενικότητας, αλλά και της αναγκαίας αντίληψης του διεθνούς γίνεσθαι

Η «Λευκή Βίβλος» του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας έχει ιδιαίτερη αξία αν ληφθεί υπόψη ότι στην εκδήλωση συμμετείχαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους για τα προβλήματα και τις προκλήσεις της ελληνικής αγοράς ισχυροί παράγοντες του επιχειρείν, όπως οι Σίμος Αναστασόπουλος, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος Πετσιάβας Α.Ε., πρόεδρος Compete Greece, Γεώργιος Μαργώνης, CEO Papastratos Managing Director PMI Greece Cyprus Malta, Αλέξανδρος Αγγελόπουλος, διευθύνων σύμβουλος, ALDEMAR Διαχειριστική Α.Ε., Αχιλλέας Αγγελόπουλος, CEO ΚΥΚΝΟΣ Ελληνική Εταιρία Κονσερβών Α.Ε., Ηλίας Βαλέντης, Research Analyst, diaNEOsis, Κωνσταντίνος Βουτεράκος, Senior Partner, KG Law Firm, Νικόλας Γαλανόπουλος, CEO, The Total Business, δρ Σπύρος Κίντζιος, πρύτανης Γεωπονικό Πανεπι-

στήμιο Αθηνών, Σπύρος Κουρούνης, Founder ΣΚΡΠ, δρ Βενετία Κουσία, εκτελεστική διευθύντρια Compete Greece, Αλέξανδρος Κωστόπουλος, Founder and CEO, FORESIGHT, Ηλίας Λεκκός, Chief Economist Τράπεζα Πειραιώς, δρ Σωτήρης Μανωλόπουλος, ψυχαναλυτής και συγγραφέας, Χάρης Μαργαρίτης, COO Τράπεζα Πειραιώς, Κωνσταντίνος Μυλωνάς, VP ADECCO, CEO of Greece & Bulgaria, Μάνος Πανώριος, διευθύνων σύμβουλος STANTON CHASE, Σωτήρης Σταματίου, Group Human Resources Director Ιδρύματος Ωνάση, Μιχάλης Στασινόπουλος, πρόεδρος ΕΒΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, Βασίλης Τραπεζάνογλου, σύμβουλος διοίκησης VIVA WALLET, Χρήστος Τσόλκας, διευθύνων σύμβουλος ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε., και Δημήτρης Ψαρρής, διευθύνων σύμβουλος, Bain & Company.

Τα «καυτά» προβλήματα με βάση το «white paper»

Ποιες είναι, όμως, οι επτά ανοικτές «πληγές» της ελληνικής αγοράς; Σύμφωνα με τη «Λευκή Βίβλο», που διαμόρφωσε το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, τα μεγάλα προβλήματα της αγοράς, τα οποία επηρεάζουν στο σύνολό της την ελληνική οικονομία, είναι τα εξής:

■ Υποβάθμιση του κοινωνικού κεφαλαίου

Η υποβάθμιση του κοινωνικού κεφαλαίου, δηλαδή η μείωση της εμπιστοσύνης, των κοινωνικών δεσμών και των δικτύων συνεργασίας παρεμποδίζει τη θεσμική συλλογική δράση και δυσχεραίνει την πρόοδο της χώρας και τον διαρθρωτικό μετασχηματισμό του εθνικού οικονομικού και παραγωγικού μοντέλου. Η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των παραγόντων της αγοράς, του κράτους, των εργοδοτών και των εργαζομένων έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην οικονομική ανάπτυξη και την πρόοδο όσο και στην αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς εργασίας, επιβραδύνοντας την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας. Σημειώνεται ότι, με βάση το «The Legatum Prosperity INDEX 2023», η Ελλάδα βρίσκεται στην 101η θέση σε σύνολο 167 κρατών και στις τέσσερις τελευταίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μαζί με Κροατία, Ρουμανία και Λιθουανία) σε σχέση με την υφιστάμενη θεσμική εμπιστοσύνη, τους κοινωνικούς κανόνες και τη συμμετοχή των πολιτών στα δράματα.

■ Αναποτελεσματική νομοθεσία

Η νομοθεσία σε μεγάλο βαθμό εξακολουθεί να βασίζεται σε απόψεις, ιδεολογίες και εκτιμήσεις, παρά σε ανάλυση αξιόπιστων δεδομένων ή επιστημονικών ερευνών, ενώ εξακολουθούμε σε πολλά επίπεδα να είμαστε εγκλωβισμένοι σε ένα πλαίσιο αντανακλαστικών παθολογικών και προκαταλήψεων. Ακόμα και σήμερα, απουσιάζουν τα κατάλληλα, σφαιρικά και σε βάθος στοιχεία, ικανά για τη σύνθεση αποτελεσματικών πολιτικών και παρεμβάσεων, με τις αποφάσεις να λαμβάνονται συχνά βάσει συγκεκριμένων πιέσεων, αντιλήψεων και ιδεολογιών, ενώ πολλές στερούνται ρεαλισμού, αντικειμενικότητας, αλλά και της αναγκαίας αντίληψης του διεθνούς γίγνεσθαι.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα, μεταξύ 132 χωρών η Ελλάδα είναι: 48η στο κανονιστικό περιβάλλον, 50ή όσον αφορά την ποιότητα της νομοθεσίας, 49η στο κράτος δικαίου, 20ή στον δείκτη δημοκρατίας και 59η στην αντίληψη της διαφθοράς (πολύ πιο κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

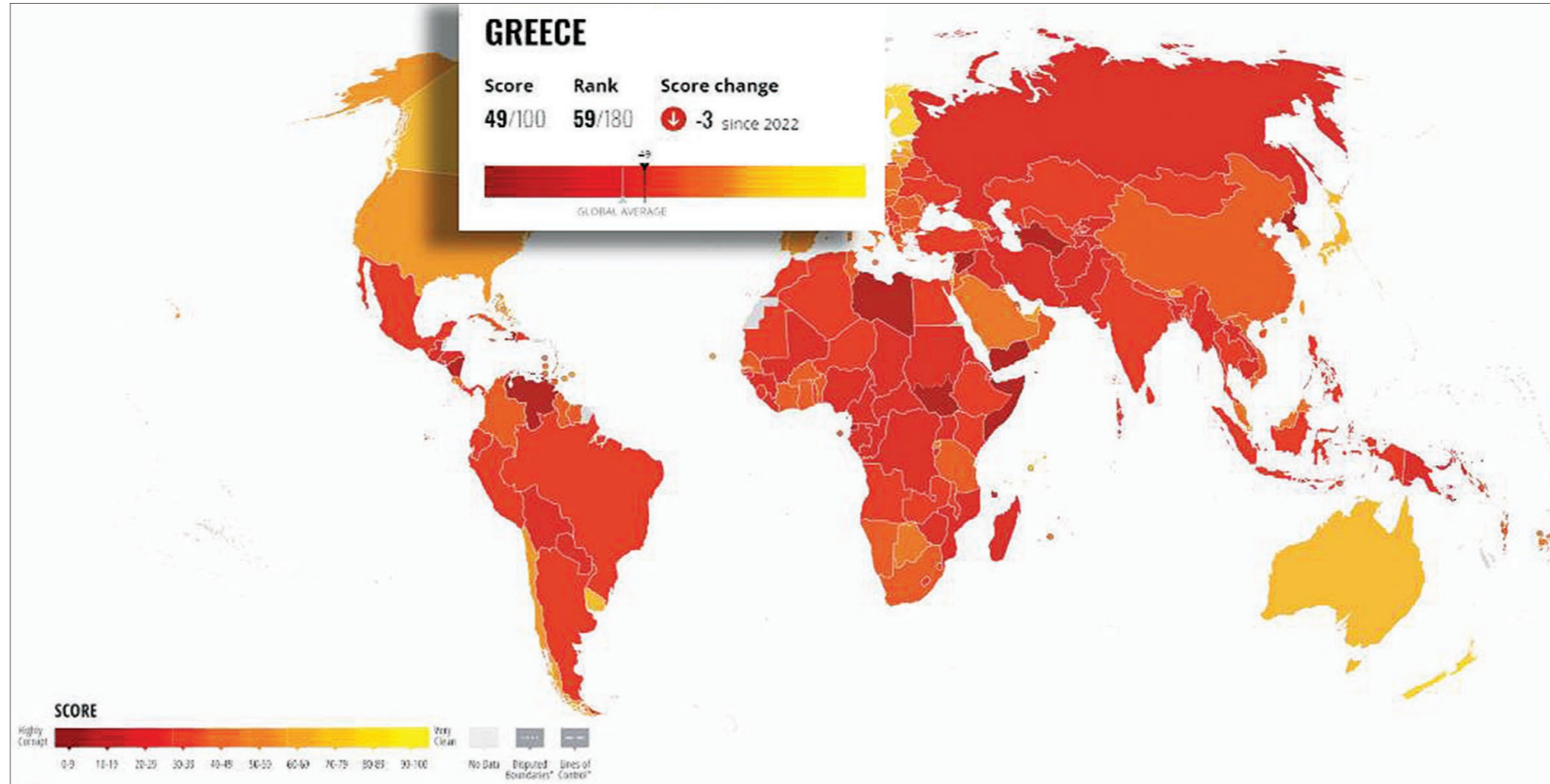
■ Περιφερειακή πολιτική

Η «Λευκή Βίβλος» αναδεικνύει το πρόβλημα λήψης αναπτυξιακών αποφάσεων και παρεμβάσεων χωρίς ουσιαστικά στοιχεία που θα επέτρεπαν τη στρατηγική θεώρηση για το αύριο των περιφερειών, ώστε να υπάρξει κατ'επίτευξη η βέλτιστη αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων αλλά και κεφαλαιοποίηση των όποιων προοπτικών. Δυστυχώς, με τον υπάρχοντα τρόπο ανάπτυξης της περιφέρειας παραβλέπεται όποιο

ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οι άνθρωποι ωθούνται στη φυγή -είτε στην πρωτεύουσα είτε στο εξωτερικό- και τελικά παρουσιάζονται μόνο οριζόντιες παρεμβάσεις που αφήνουν την ανταγωνιστικότητα στα χαμηλότερα скаλοπάτια. Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας έχει προτείνει τη δημιουργία Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας τουλάχιστον σε πιλοτικό επίπεδο, με στόχο την εκπαίδευση των αιρετών και στελεχών των περιφερειών και της Δημόσιας Διοίκησης και την εξαγωγή σχεδίων, με βάση όχι μόνο την οικονομική ευημερία, αλλά κυρίως τα πρότυπα της βιώσιμης ανάπτυξης, σε συνδυασμό με τις εκπαιδευτικές και άλλες περιφερειακές ιδιαιτερότητες. Το προφανές παράδειγμα που αναφέρθηκε στη συνάντηση ήταν η «μονοκαλλιέργεια» του τουρισμού, δεδομένου ότι, μολονότι έχει άμεσα και έμμεσα πρωταγωνιστικό ρόλο στην οικονομία, η ανάπτυξη του δεν αντανάκλα μια επιστημονική και τεχνοκρατική αναζήτηση, ενίσχυση και θωράκιση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων έναντι άλλων χωρών, αλλά και την αντιμετώπιση ζητημάτων, όπως η σχέση του με το περιβάλλον και η στελέχωση της αναπτυξιακής δυναμικής του. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2025 θα λείπουν περίπου 80.000 άτομα (ξενοδοξία και εστιατόρια) και άρα το επίπεδο εξυπηρέτησης αναμένεται ότι θα επηρεαστεί σημαντικά.

■ Τριπλή έλικα συνεργασίας

Ο διάλογος που ισχύει μέχρι σήμερα είναι αποσπασματικός και η γνώση πολυεταχισμένη, χωρίς να υπάρχει σύνδεση και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην αγορά εργασίας. Οποιοδήποτε παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας ή στην εκπαίδευση, η επικαιροποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή άλλες δρά-

σεις κατάρτισης και όχι μόνον θα πρέπει να ακολουθούν την «τριπλή έλικα», τη συνεργασία δηλαδή μεταξύ περιφερειών, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων. Η τριπλή έλικα μπορεί να φέρει αποτελέσματα μέσω της θεσμικής και συστημικής διαβούλευσης και τον τριμερή απροσχημάτιστο διάλογο σε δομημένο περιβάλλον και πάντα στη βάση της αποτίμησης των εισροών - εκροών που έχουν τεθεί για κάθε περιφέρεια. Όλοι έχουν στόχους, όλοι επενδύουν και όλοι πρέπει να αξιολογούν την

επένδυση σε σχέση με το παραγόμενο αποτέλεσμα.

■ Παραγωγικό μοντέλο

Η παραγωγικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων εμφανίζει μεγάλη υστέρηση λόγω και των ασθενικών επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο (αναζήτηση ταλέντου, ενίσχυση δεξιοτήτων, απελευθέρωση ευκαιριών ανέλιξης κ.ά.) και αντανάκλα μια διαρκή έλλειψη εμπιστοσύνης απέναντι στη μακρόπνοη διατήρηση αναπτυξιακής δυναμικής αλλά και στην ύπαρξη και εξέλιξη σύγχρονων παραγωγικών διαδικασιών. Η περίπτωση των ανειδίκευτων και εποχικών εργαζομένων είναι ένα από τα πολλά παραδείγματα αναποτελεσματικής αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού, με αρνητικές έμμεσες και άμεσες επιπτώσεις τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους εργαζομένους.

Τα αποτελέσματα είναι εμφανή και ξεκάθαρα αρνητικά τόσο για την οικονομία όσο και για την ευρύτερη κοινωνική συνοχή, αφού, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Eurostat, το 2023 το ΑΕΠ της χώρας μας, σε όρους αγοραστικής δύναμης (PPP purchasing power parity), εμφανίστηκε κάποιες θέσεις πριν από το τέλος, έχοντας πίσω μόνο τη Βουλγαρία, υπολείπόμενο κατά 33% πίσω από τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Επισημαίνεται ότι το 2023 η Ελλάδα «έπεσε» στην 132η θέση, από την 92η το 2022, σε σχέση με την παραγωγικότητα της εργασίας.

■ Δημογραφικό και ανθρώπινο δυναμικό

Το δημογραφικό ζήτημα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και με πολιτικές με μακρόπνοο αποτέλεσμα. Υπάρχει έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με μια συστημική προσπάθεια επαναφοράς των ταλέντων που έχουν φύγει (brain regain), όπου αυτό είναι ρεαλιστικά επιτεύξιμο, αλλά και με παράλληλες άμεσες παρεμβάσεις, προκειμένου το περιβάλλον να γίνει ελκυστικό προς όλους, ώστε να προσελκύει τους κατάλληλους εργαζομένους ανεξάρτητα εθνικότητας. Σε αυτή την προσπάθεια πρέπει να στραφεί και η βελτιωμένη λειτουργία του μηχανισμού διάνωσης αναγκών, ώστε να διευρύνονται οι ευκαιρίες απασχόλησης. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα είναι 8η στον κόσμο, με το μεγαλύτερο ποσοστό συνολικού πληθυσμού άνω των 65 ετών το 2023 (!), ενώ την ίδια στιγμή υπήρξε σημαντική ετήσια ποσοστιαία αύξηση των κενών θέσεων εργασίας πέρυσι, κατά 62,6%, με βάση την έκθεση της Τραπεζής της Ελλάδος.

■ Αντίσταση στην αλλαγή

Η αντίσταση στην αλλαγή, τα στερεότυπα που γίνονται σταδιακά ιδεοληψίες, η έλλειψη πληροφόρησης, ο λαϊκισμός και η φοβική αντιμετώπιση καθετί καινούργιου δυσχεραίνουν τη μετάβαση από την «αγορά των επαγγελμάτων» στην «αγορά των δεξιοτήτων». Το νέο αυτό μοντέλο υιοθετεί έναν συνδυασμό δεξιοτήτων, θέσεων και ρόλων να αναζητηθούν άτομα από άλλους τομείς. Η έλλειψη προσωπικού και παράλληλα η υψηλή ανεργία είναι κάτι όχι τόσο παράδοξο στην Ελλάδα, καθώς η ομοιότητα της λειτουργίας της αγοράς βάλλεται συνεχώς από απρόσμενες αλλαγές (Covid, κρίση, χρησιμοποίηση Τεχνητής Νοημοσύνης κ.ά.).

Επίσης, η νέα γενιά έχει διαφορετικές προσδοκίες και αντιλήψεις για την εργασία. Η ελληνική οικογένεια συχνά δεν προετοιμάζει τους νέους για τις ευθύνες, τις απαιτήσεις αλλά και τις αναδυόμενες ευκαιρίες της αγοράς εργασίας, ενώ η υπερβολική προσήλωση στην κατάκτηση πανεπιστημιακών τίτλων όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς, αλλά και την κρατάει μακριά από προοπτικές και νέες τάσεις. Οι νέοι δεν αναζητούν εργασία, συχνά επαναπαύονται στην οικογενειακή υποστήριξη και δεν έχουν τη νοσηρότητα της μακροπρόθεσμης δέσμευσης ή της αποταμίευσης. Το μοντέλο της ελληνικής οικογένειας, που τους παρέχει περισσότερα δικαιώματα παρά ευθύνες, δεν τους προετοιμάζει κατάλληλα για την αγορά εργασίας, ενώ οι «φαραωνικές» προσδοκίες από τους γονείς συχνά οδηγούν σε επιλεκτική συμπεριφορά, με τους νέους να παραμένουν άνεργοι, αν δεν βρουν την ιδεατή εργασία. Στο πλαίσιο του υπέρμετρου αυτού δικαιωτισμού, η έλλειψη ομαδικότητας, υπευθυνότητας, ανάληψη ευθυνών και ο ατομικισμός είναι χαρακτηριστικά του σύγχρονου ανθρώπου, όχι μόνο των νέων, που εμπνέουν την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος συνεργατικού και βιώσιμου.

«Έχουμε πολλά ακόμη να κάνουμε»

Της δρος **ΒΕΝΕΤΙΑΣ ΚΟΥΣΙΑ***

Έχουμε πολλά να κάνουμε και πάρα πολλά να διορθώσουμε κι εκεί που λέμε ότι είμαστε σε ένα καλό επίπεδο, τότε έρχονται οι πανδημίες, τα γεωπολιτικά, η κλιματική αλλαγή και πολλά άλλα και είναι σαν να μην έχουμε κάνει σχεδόν τίποτε. Η ταχύτητα είναι βασικός ρυθμιστής του παιχνιδιού και όχι απλώς μια παράμετρος, στην οποία, άλλωστε, δεν είμαστε και πολύ καλοί ποτέ.

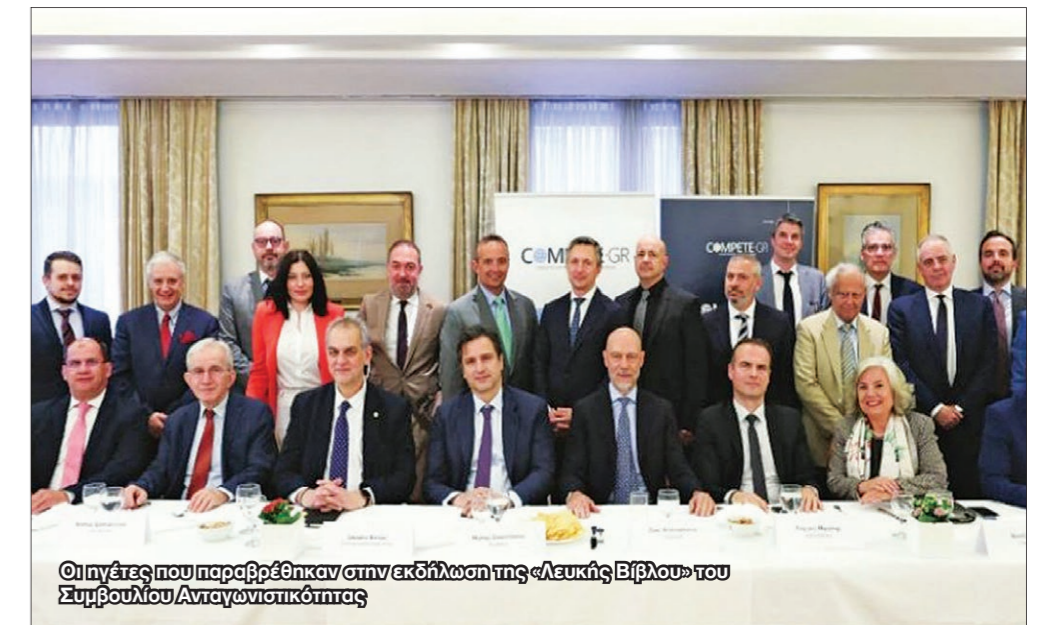
Βρισκόμαστε σε μια διεθνή καμπή, που όλοι αγωνίζονται από την ανταγωνιστικότητα των τιμών και των τεχνολογιών του παρελθόντος να κερδίσουν ή να διατηρήσουν την ηγεμονική τους θέση, η οποία ίσως και να μεταβάλλεται. Κινούμενη άμμος υποβοηθούμενη από την Τεχνητή Νοημοσύνη και από την ανάγκη να διατηρηθεί το περιβάλλον φιλικό απέναντι στον άνθρωπο.

Η ανταγωνιστικότητα και το περιβάλλον που προσπαθεί να δημιουργήσει διαμορφώνουν τις συνθήκες προς την κατεύθυνση αυτή. Δηλαδή, πώς οι παραγωγικές χώρες μπορούν να γίνουν ανταγωνιστικότερες και να προσδιορίσουν με καταλληλότερο τρόπο την ευημερία των πο-

λιτών. Δύσκολη εξίσωση, χωρίς απάντηση, δεδομένου ότι οι κουλτούρες και οι λαοί διαφέρουν.

Πάντως, για την Ελλάδα οι πληγές είναι επτά και αναζητούν βελτίωση, που θα έρθει μόνο όταν όλοι καθίσουμε γύρω από ένα τραπέζι και συνομιλήσουμε έντιμα και με βούληση όλων μας για τη λύση.

*Εκτελεστική Διευθύντρια Compete GR

Οι μέλη που παραβρέθηκαν στην εκδήλωση της «Λευκής Βίβλου» του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας

Τι είναι το Compete Greece

- Βασικός στόχος του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας, πέρα των προτάσεων που διατυπώνονται με στόχο την επίλυση συγκεκριμένων ζητημάτων και των μελετών που παρουσιάζονται, είναι και η διάδοση της έννοιας της ανταγωνιστικότητας στο ευρύ κοινό και ιδιαίτερα το ανθρώπινο δυναμικό του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να καταλάβει τα οφέλη και να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης της. Το Compete Greece είναι η αυθεντία σε θέματα ανταγωνιστικότητας και πρωτοστατεί σε κάθε πρωτοβουλία προκειμένου η οικονομία μας να γίνεται ολοένα πιο ανταγωνιστική, ώστε και η κοινωνία να ευημερεί.
- Τα ιδρυτικά στελέχη του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος είναι:
- **Πρόεδρος:** Σίμος Αναστασόπουλος, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος Πετσίτσας Α.Ε, πρόεδρος Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο.
- **Αντιπρόεδρος:** Γεώργιος Χαντζηνικολάου, πρόεδρος Τράπεζα Πειραιώς, πρόεδρος Ομίλου Χρηματοστηρίου Αθηνών, πρόεδρος Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ).
- **Γραμματέας:** Αθανάσιος Σαββάκης, αντιπρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος SavvyCan Α.Ε.
- **Γενική Διευθύντρια:** Δρ Βενετία Κουσία, μέλος του διοικητικού συμβουλίου και πρόεδρος Επιτροπής Απασχόλησης Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο.